

NUŽNOST REINTEGRACIJE DJECA POVRATNICI U ZAPADNOM BALKANU

Od 2012. godine 1070 državljana zemalja zapadnog Balkana o šlo je živje i bori se na teritorijima pod kontrolom terorističkih organizacija u Siriji i Iraku. Od njih 200 bili su maloljetnici u trenutku odlaska. Tijekom godina na području sukoba u Siriji i Iraku državljanima zapadnog Balkana rodilo se još mnogo više djece. Do kraja 2019. godine oko 485 osoba vratilo se domovima, zbog čega regija zapadnog Balkana ima najveću koncentraciju povratnika iz Sirije i Iraka u Europi. Još su stotine ljudi, uglavnom maloljetnika, ostale zarobljene u nesigurnim uvjetima u Siriji s neizvjesnim izgledima za povratak. Mnoge zemlje nisu sigurne što učini s državljanima koji su otputovali da bi živjeli i borili se u „kalifatu“ Islamske države. Međutim, iskustvo i razumijevanje u pogledu onoga što olakšava učinkovitu uključenost povratnika iz Sirije, osobito djece povratnika, još je uvijek u početcima. Ovom se studijom o politici pružaju preporuke o načinima pristupa rehabilitaciji i reintegraciji djece povratnika na zapadnom Balkanu kombiniranjem novih dobrih praksi s vodećim načelima konvencija, ugovora i protokola usredotočenih na prava djece.

Više informacija potražite: Adrian. Shtuni, [*Nužnost Reintegracije: Djeca Povratnici u Zapadnom Balkanu*](#), The RESOLVE Network, 2020.

PREPORUKE

Usvajati proaktivni i inkluzivni pristup više agencija uz usredotočenost na dugoročnu strategiju rehabilitacije i reintegracije. Vladina tijela trebala bi proaktivno ulagati u partnerstva i programe više agencija koji su fleksibilni, primjereno financirani i uključivi te integriraju civilno društvo na početku procesa. Međunarodni donatori i specijalizirane agencije trebaju osigurati dodatna sredstva i razvoj kapaciteta za rješavanje nedostatka resursa i stručnosti.

Osmisliti protokole uključivanja prilagođene maloljetnim povratnicima, učiniti ih javnima i decentralizirati proces provedbe gdje god je to moguće. Pristup uključivanja osmišljen na temelju posebnih potreba maloljetnika vjerojatno bi olakšao učinkovitiji psihosocijalni oporavak i ubranu reintegraciju djece povratnika. Objavljivanjem ovih smjernica proces bi dobio dodatnu transparentnost, odgovornost i podršku.

Postaviti okvir i pristupiti rehabilitaciji i reintegraciji djece povratnika kroz prizmu obrazovanja. Zbog pitanja nacionalne sigurnosti određeni aspekti repatrijacije te rehabilitacije i reintegracije povratnika, osobito za odrasle osobe, neizbježno su povezani s provedbom zakona i kaznenim pravosuđem. Međutim, obrazovanje i stručno usavršavanje neki su od najvažnijih aspekata rehabilitacije i reintegracije djece koji im nude put prema novoj budućnosti, kao i u reintegracijskim programima za djecu vojnike.

Mjere podrške koje daju prednost najboljem interesu djece povratnika i razumno najbržoj rehabilitaciji i reintegraciji u opće društvo. Sudske ustanove trebale bi djelovati u skladu s međunarodnim pravom i primjenjivim normama maloljetničkog pravosuđa. U slučajevima kada je opravdano kazneno goniti djecu mlađu od 18 godina, trebalo bi razmotriti druge mogućnosti osim pritvora prije suđenja i zatvora u skladu s Konvencijom o pravima djeteta.

Procijeniti rizik i potrebe radi procjene mentalne dobrobiti i razine traume djeteta povratnika prije pružanja psihosocijalne podrške prilagođene individualnim potrebama. Djeca povratnici bila su izložena ekstremnom nasilju, a u nekim su slučajevima možda osobno pretrpjela ekstremno nasilje. U drugim su slučajevima možda sudjelovali u provođenju nasilnih ekstremističkih djela. Agencije zadužene za javno zdravstvo trebale bi provesti temeljite i ponavljajuće procjene radi zasebne procjene svakog slučaja.

Obavljati psihometrijska ispitivanja radi procjene intelektualnog razvoja djece povratnika za osiguravanje odgovarajućeg smještanja u obrazovni sustav i pružanje akademske pomoći prema potrebi. Ovi će napori vjerojatno biti učinkovitiji ako umjesto institucionalizacije djeca primaju akademsko osposobljavanje i psihološku pomoć kod kuće, po mogućnosti od mobilnih timova stručnjaka. To može pomoći u sprečavanju stvaranja osjećaja neadekvatnosti, stigme i moguće marginalizacije dok povratnicima ne bude ugodnije u novom društvenom okružju.

RESOLVE NETWORK

Bolje istraživanje | Informirana praksa | Poboljšana politika o nasilnom ekstremizmu
www.resolve.net | [@resolve.net](https://twitter.com/resolve.net)

Mreža RESOLVE dio je Američkog instituta za mir i temelji se na desetljećima staroj tradiciji instituta u vidu dubokog angažmana u zajednicama koje su pogođene sukobima.